

A DECATURI (USA) KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁR GÉPESITETT ADATFELDOLGOZÓ OSZTÁLYA.

HOWE, Mary T. - WEIDNER, Mary K.: La mécanisation dans les bibliothèques publiques. Le service de traitement des données de la bibliothèque publique de Decatur /États-Unis/. = B.Unesco Bibl. 15. vol. 1961. 6. no. 336-341. p. Illusztr.

Gépesítés a közművelődési könyvtárakban.

A Decaturi Közművelődési Könyvtár kikiértelmezte, hogy bizonyos könyvtári munkákat sokkal olcsóbban lehet gépekkel elvégezni, mintha e munkákat egy jobb (mondjuk havi 455 dollár) fizetésű alkalmazott

kézi erővel végezné. A gépesítés sikerének egyik előfeltétele, hogy a könyvtár adminisztratív személyzete szívesen fogadja a gépesítés gondolatát és igyekezzék megérteni az az adatfeldolgozó gépek működésének lényegét. Ennek érdekében a könyvtárban tájékoztató jellegű összejöveteleken és nyilvános tanfolyamon ismertették a gépeket. A gépesítés sikerének alapvető feltétele az is, hogy minden műről alapkarton készüljön, amelyen valamennyi munkamozzanat tükröződik.

A Decaturi Közművelődési Könyvtárnak összesen kb. 160.000 kötetes állománya van. Ez a könyvanyag a központi könyvtár (ennek felnőtt-, ifjúsági és gyermekrésze), továbbá egy fiókkönyvtár, 3 könyvtáratóbusz, a kórházkönyvtárak és a letéti állomány közt oszlik meg. A könyvtár személyzete 10 szakképzett könyvtárosból és 43 egyéb alkalmazottból áll. A 77 ezer lakosu városban 30 ezer a beiratkozott olvasók száma. 1960-61-ben a kölcsönzések száma átlag heti 9619, az egész évben 499 008 volt.

A könyvtár eleinte 3 olyan műveletre vezette be IBM gépek használatát, amelyeknek kézi erővel való végzése túlságosan lassu, költséges és pontatlan volt. Ezek: a kölcsönzési statisztika, az olvasók beiratkozása és a költségvetés ellenőrzése. Míg a kölcsönzési statisztika készítése eddig havonta 264 munkaórát igényelt, ami évi 7448 dollár kiadást jelent, gépi úton ezt a munkát most már havi 10 1/2 óra alatt lehet elvégezni. A költségvetési kimutatások előkészítése az igazgatósági ülésekre legalább 5 munkanapot igényelt, ma ma mindössze 3 órát vesz igénybe a naprakész nyilvántartás.

A beiratkozott olvasókról eddig csak hozzávetőleges számadatokat tudtak mondani s az olvasóknak mindössze a nevét, címét és telefonszámát tartották nyilván. Ma ezen túlmenően egy sereg más adatot is nyilvántartanak, különféle statisztikákat tudnak összeállítani s a beiratkozásokat naprakész állapotban tartják.

Az adatfeldolgozó osztály 2 éve működik, 2 munkaerővel. Jelenleg a következő gépek állnak rendelkezésre: lyukasító-, osztályozó-, válogató-, könyvelő- és másoló-gép. Az osztály a következő munkákat végzi: költségvetés ellenőrzése, fizetési jegyzékek és utalványok elkészítése beiratkozás; helyrajzi katalógus a teljes állományról, katalóguscédulák az ifjúsági olvasó, bibliobuszok és a középiskolai letétek számára; a kölcsönzési nyilvántartás naprakészen tartása, kölcsönzési statisztika. E folyamatosan végzett munkákon kívül az osztály alkalmi feladatokat is vállal, így pl. a könyvtári munkafolyamatok elemzését a személyzet kapacitásának kiszámítása céljából. Tervezik a gépesített feldolgozásnak további munkafolyamatokra való kiterjesztését, így a könyvtári berendezés, butorzat leltározására, a helyi újságok feldolgozása alapján helyismereti katalógus készítésére. Ezen kívül a gépek segítségével az eddig már gépesített munkafolyamatokat tovább akarják bővíteni (MÁ)